

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU

EŞİT, ÖZGÜR, DEMOKRATİK BİR TÜRKİYE İÇİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

**SEÇİMLER
2015**

ÖNSÖZ

Ülkemiz için önemli bir dönemde genel seçimlere gidiliyor. Türkiye'nin gündeminde birçok sorun çözüm bekliyor. Bunların başında demokrasi, istihdam, sağlık, eğitim, çevre, enerji, tarım, gıda, hayvancılık, ormancılık, madencilik, hukuk, çalışma yaşamı sorunları yer almaktadır. Seçimler sonrası oluşacak meclisin önünde tüm bu sorunların yanı sıra yeni bir sivil anayasa çalışmasının da yer alacağı öngörülmektedir. Yalnızca bu nedenden dolayı bile yeni oluşacak meclisin niteliği çok önemlidir.

Toplumumuzda 12 Eylül Anayasası'nın tümden yürürlükten kalkması ve yerine **eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik** bir anayasa oluşturulması talepleri günden güne daha güçlü bir şekilde dile getiriliyor. Yeni anayasayı yapmaya talip olan yeni meclisin toplumun her kesimini eşit şekilde temsil etmesi gerekirken 12 Eylül döneminden kalma anti demokratik %10 seçim barajı bu temsiliyeti mümkün kılmıyor.

Diğer yandan uzun yıllardır halkımıza dayatılan, sosyal hukuk devletini yok eden, küresel kapitalizmin çıkarları doğrultusunda şekillendirilen politikalar halkımızı; işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk, adaletsizlik, eşitsizlik, umutsuzluk ve karamsarlık girdabına mahkûm etmiştir.

Bununla birlikte siyasi iktidarın devleti ele geçirme operasyonları, halk içinde kamplaşma ve kutuplaşmalara neden olmuştur. 12 Eylül döneminin anti demokratik yasaları siyasi iktidar tarafından her türlü muhalefeti susturmak amacıyla kullanılmaya devam edilmektedir.

Ayrıca istihdam yaratmayan, ranta dayalı ekonomide göreceli olarak büyüme sağlanmış gibi görüne de işsizlik yoksulluk toplum içinde dayanışmayla çözülemeyecek noktalara ulaşmıştır.

Böyle bir dönemde, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu, ülkemizin içinde bulunduğu sorunlara ilişkin olarak görüş ve önerilerini kamuoyuyla paylaşmayı görev saymaktadır.

Bu amaçla 2015 genel seçimlerine giderken ülkemizde çözüm bekleyen sorunlar çeşitli ana başlıklarda toplanmış, **TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu**'nun Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve sosyal sorunlarına genel bakışını içeren bu broşür hazırlanmıştır.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu olarak tüm üyelerimizi ve halkımızı, eşit, özgür, demokratik, laik sanayileşen bir Türkiye, planlı, sağlıklı, güvenli bir kentleşme hedefiyle bu broşürde yer alan görüş ve önerileri çalışma programına yansıtacak, yaşama taşıyacak kararlılıktaki parti ve adaylara destek olmaya çağırıyoruz.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu

Mayıs 2015

GİRİŞ

Küresel kapitalizm, sürekli bir ekonomik kriz halini normalleştirmeye, dünyaya kabul ettirmeye çabalarırken, Arap ülkelerinde ardı ardına patlak veren halk isyanları, yerlerini gasp edilmiş devrimlere bırakmış, radikal dinci terör Orta Doğu'dan Afrika'ya çok geniş bir coğrafyayı şiddetin en ağırlı ile tanıştırdı, Türkiye halkı kendisi için tarihi bir dönemeç sayılabilecek genel seçimlere hazırlanıyor.

Ülkemizde, 13 yıllık AKP iktidarı döneminde önemli değişimler yaşanmış, bu süre zarfında Avrupa Birliği'ne üyelik süreci başlatılmıştır. Avrupa müktesebatına uyum süreci adı altında gerçekleştirilen çok sayıda yeni yasa ve yasa değişikliği ile bir yandan devletin yapılanmasında önemli değişiklikler meydana gelmiş, diğer yandan enerji, çevre, gıda, çalışma yaşamı, maden, sağlık, orman, zeytincilik vb. birçok alanda yeni düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerin ortak yanlarına bakıldığında, bu alanların piyasaya terk edildiği, kentlerin, ormanların, derelerin, zeytinliklerin ranta kurban edildiği, kamu denetiminin kaldırıldığı, sosyal devlet olgusundan tamamen uzaklaştırıldığı, çalışma yaşamında ise güvencesizliğin, sendikasılaştırmanın, taşeronlaştırma yöntemiyle sömürünün ağırlaştırıldığı görülmektedir. Düzenlemeler, sermayenin maksimum kâr hedefine paralel yapılmış, her biri doğanın, kültürel varlıkların ve ülke kaynaklarının talanının yolunu daha pürüzsüz hale getirmiştir.

Bu süre zarfında, neo-liberal politikaların en dizginsiz bir şekilde uygulanmasına şahit olunurken, buna paralel olarak iş cinayetleri de katliam boyutuna ulaşmış, yapılan yetersiz ve göstermelik yasal düzenlemeler bu cinayetlerin önünü almamış, aksine artışa katkıda bulunmuştur.

Manisa'nın Soma ilçesinde 13 Mayıs 2014 tarihinde bir madende gerçekleşen ve 301 işçinin yaşamını yitirmesi ile sonuçlanan işçi katliamı, aynı yıl içinde Ermenek'te yine madende meydana gelen ve 18 işçinin yaşamını yitirmesine neden olan iş cinayeti, diğer yüzlerce irili ufaklı örnekle birlikte ilgili düzenlemelerin iş cinayetlerini önlemede ne kadar yetersiz ve göz boyamaya dönük olduğunun kanıtı olmuştur. Hükümetin, başta TMMOB ve TTB olmak üzere ilgili meslek örgütlerinin ve sendikaların görüşlerini hiçbir şekilde dikkate almadan yapmış olduğu düzenlemelerin, işçi sağlığı ve güvenliği alanında olumlu bir ilerlemeye katkı sağlayamayacağı açıktır.

Öte yandan, siyasi iktidarın dilinden düşürmediği demokrasi ile ilişkisi, 2013 yılı Haziran ayında hayat bulan Gezi isyanı ile iyiden iyiye gün yüzüne çıkmıştır. Taksim Gezi Parkı'nın ortadan kaldırılarak yerine Toplu Kışlası ve AVM yapılması çabası karşısında geniş yığınların verdiği tepki, yoğun polis şiddeti ile karşılanmış, Türkiye genelinde yaşanan olaylar can kayıpları ve yaralanmalar ile sonuçlanmıştır. Yaşananlar, en temel demokratik taleplere iktidarın yaklaşımının örneğini sunarken, bir yandan da TMMOB'ye bağlı odaların öncülüğünü yaptığı **"kent hakkı"** mücadelesinin önemini gözler önüne sermiştir.

Aynı dönemde, siyasi iktidarın, yasama-yürütme-yargı süreçlerini fiilen işlevsiz kılarak tüm gücü elinde toplama çabaları doğrultusunda çeşitli düzenlemeler yapılmış, yargıda kadrolaşma doruk noktaya ulaşırken, meclisteki sayısal üstünlüğünden güç alan hükümet, yasama ve yürütme alanlarında “ben yaptım, oldu” mantığı ile hiçbir görüş ve öneriyi dikkate almadan tüm alanlarda geniş çaplı yapısal değişimleri hayata geçirmiştir. Bu süreçte cumhurbaşkanlığı makamı da bir noterden farksız biçimde çalışmıştır.

13 yıllık iktidar sürecinin 11 yılını cemaat ile örtülü bir koalisyon içerisinde geçiren Türkiye, 2013 yılında bu koalisyondaki çatlağa şahit olmuş, çatlağın arasından iktidarın icraatlarına ilişkin kirli kokular sızmıştır. AKP iktidarı tarafından “paralel yapı” ismi ile adlandırılan ve bizzat başbakanın ağzından iktidar sürecinde “ne istedilerse verildiği” ifade edilen cemaat ile hükümet arasındaki anlaşmazlık, toplumun geniş kesimlerinde varlığı dile getirilen, ancak hükümet tarafından her zaman reddedilen yolsuzlukların ayyuka çıkmasına yol açmıştır. 17-25 Aralık süreci olarak adlandırılan günlerde hükümetle ilişkili birçok ismin evleri savcılık talimatı ile aranmış, kasalardan, ayakkabı kutularından yüksek meblağlarda para çıkmış, bu isimlerden bazıları gözaltına alınmış ya da tutuklanmıştır. Fakat devamındaki aylarda, hükümetin yargı ve polis teşkilatlarına yönelik karşı atağı ile yolsuzluk iddiaları örtbas edilmiş, bu iddiaların odağındakiler temize çıkarılmıştır. Ancak yaşananlar, iktidarın 13 yılda yarattığı “yeni Türkiye”nin, eski alışkanlıkların çok daha ileri aşamaya taşınmış benzerleri ile küçük bir azınlığın zenginleşmesinin aracı olduğunu gözler önüne sermiştir ve bu gerçeklik, yurttaşların hafızasına kazınmıştır.

Hükümet tarafından önceleri cemaate teslim edilen yargı ve polis teşkilatı, ortaklığın bozulmasıyla tamamen hükümet denetimine geçmiş, hukuksuzluk ve adaletsizlik geçmiş dönemlere rahmet okutacak boyuta ulaşmıştır.

Yürütme, yasama ve yargıda bu gelişmeler yaşanırken, güdülen politikalar ve uygulamaların sonucu olarak, ülke sermayesi büyük ölçüde el değiştirmiş, bir taraftan asker Cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir şekilde siyasetten el çektirilmeye çalışılırken, buna karşın polis teşkilatı ve yargı mekanizmalarıyla toplumda siyaset dışı bir hegemonya mekanizması oluşturulmaya çalışılmaktadır. Polise tanınan sınırlı belirsiz yetkilerle ve tüm tepkilere karşın hayata geçirilen yasal düzenlemelerle, iktidarın mutlaklığı korunmaya çalışılmış, demokratik alan kısıtlanmış, ülkedeki gidişata tepki gösteren geniş kitleler sindirilmeye çalışılmıştır.

Tüm bu manzaraya bakıldığında, ülkemizde Cumhuriyetin kurulumundan bugüne geçen dönemde yaşanan hatalar ve gelinen son noktada devletin çürümüş tüm kurumları ve askeri vesayet yapısı son on üç yıllık dönem içinde AKP hükümeti tarafından fırsat olarak değerlendirilmiştir. AKP bu dönem içinde değişim sloganı altında gerçekleştirdiği politikalarla devletin çürümüş bütün yapılarını uluslararası sermayenin çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlemiş ve bu düzenlemeleri güvence altına almak için de her alanda belki de Cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir kadrolaşma yaratılmıştır.

Siyasi iktidar, bu yolla kendi burjuvazisini, kolluk kuvvetlerini, medyasını ve yargısını oluşturmuş, hatta spor kulüplerine dahi el atmış, tek başına iktidar olmanın verdiği tüm yetkileri bunun için pervasızca kullanmaktan çekinmemiştir.

Bu sıkışmışlıktan kurtulmanın biricik yöntemi toplumun görüş açısını çürümüş ve haysiyetini yitirmiş siyaset oyunlarından alıp, insanı odağına alan, emekten ve halktan yana, eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik taleplere çevirmektir.

TMMOM İzmir İl Koordinasyon Kurulu olarak tüm üyelerimiz ve İzmirliileri; çağdaş, laik, demokratik, üreten, sanayileşen bir Türkiye ve çağdaş, planlı, sağlıklı, güvenli bir kentleşme hedefiyle bu broşürde yer alan değerlendirme ve önerileri çalışma programlarına yansıtacak, yaşama taşıyacak kararlılıktaki parti ve adaylara destek olmaya çağırıyoruz.

A-) Demokrasinin Temel İlkeleri ve Eşitlikçi, Özgürlükçü ve Demokratik bir Anayasa Talebi;

1. Cumhuriyetin kurulduğu yıllardan beri çeşitli toplumsal kesimlerin iktidar mücadelesine tanık olmuş ülkemizde, demokrasi tüm kurum ve kurallarıyla hayata geçememiş, siyasi iktidarlar, vesayet rejimleri ile iktidarı elde tutma pahasına devletin bekası için, halkın devlete kul sayıldığı, her türlü hak kayıplarının yaşandığı, keyfi uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Başta anayasa olmak üzere her türlü yasal düzenlemeler bu keyfi yönetimlere olanak tanıyacak biçimde oluşturulmuştur.

2. Yüzyıla yakın bir geçmişi olan Cumhuriyet çeşitli dönemlerde gerçekleştirilen darbelerle bir türlü istikrarlı bir demokrasi geleneğine sahip olamamıştır. Bu geleneksizlik ile birlikte günöbirlik politikalar ve siyasi kadrolaşma devletin tüm kurumlarını çürütmüştür. Bu çürümüşlükten kurtulmak ve sağlıklı ve istikrarlı bir demokrasi geleneğine sahip olmak için başta 12 Eylül Anayasası olmak üzere devletin tüm kurumlarının ve siyasetin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç vardır.

3. 12 Eylül faşist darbesinin ürünü olan 1982 Anayasası tüm sonuçlarıyla tümenden yürürlükten kaldırılmalı, yerine;

a. Militarist devlet ve toplum düzeni yada günümüzde ikame edilen güvenlik rejimi anlayışı zihniyetinden arınmış;

b. Yurttaşlığı, herkesin etnik kökeni, dinsel inançları, mezhebi, cinsiyeti, cinsel yönelimi, siyasal görüşleri nedeniyle ya da başkaca bir nedenden dolayı ayrımcılığa uğramaksızın, eşit hak ve sorumluluklar ile donatılacağı biçimde yeniden tanımlayan;

c. Eşitlik ilkesini, yalnızca **“hukuk önünde eşitlik”** statüsü olarak görmeyen; Sosyal adalet ve dolayısıyla eşitliğin sağlanması için çalışanların ekonomik ve sosyal haklarını neo-liberal saldırganlık karşısında koruyan, güçlendiren ve güvence altına alan; Bu yolla toplumda bir ortak adalet ölküsünün paylaşılmasını sağlayan;

d. Yurttaş bir düzen mantığı içinde **“uyruk”** durumuna düşürmeyen;

e. Hak ve özgürlükleri sınırlandırmayan; güvence altına alan;

f. Özgürlük ilkesini, yurttaş özgürlüğünün kayıtsız şartsız tesisi olarak yapılandıran;

g. Adalet ilkesinin hak ve yasaya uygunluk olarak tesisi için yargı bağımsızlığını kayıtsız şartsız sağlayan;

h. Doğal ve kültürel varlıkları tüketilecek bir kaynak olarak görmeyen; İnsanlarla birlikte tüm canlıların yaşam sürekliliğini güvence altına alan;

i. Hangi dilsel, etnik, dinsel, mezhepsel, cinsel yönelim ve cinsiyetten olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan ve ortak yaşama iradesine sahip olan herkesi yurttaş sayan, ayrımcılığı reddeden, çoğulculuğu ve çok kültürlülüğü, sosyal adaleti toplumsal barışın ve siyasal yaşamın esası olarak gören, devleti bu amaç ve ilkeler doğrultusunda kuran ve yükümlendiren eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik bir anayasa yürürlüğe sokulmalıdır.

4. Yeni Anayasa toplumun ülkemizde yaşayan herkesin eşit yetki ve kanaat gücüyle katılabildiği bir yurttaşlar arası müzakere ortamında oluşturulmalı, Anayasanın kurucu iradesi ve güvencesi yurttaş olmalıdır.

5. Yeni Anayasada her türlü ayrımcılık ve nefret suç sayılmalı, yurttaşların ekonomik,

sosyal, kültürel ve kamusal yaşamın herhangi bir alanında cinsiyet, cinsel yönelim, ırk, renk, dil, din, mezhep, siyasal ve diğer kanaatler, etnik köken, servet, doğum, engellilik ve benzeri nedenlere dayalı olarak geliştirilen ve temel hak ve özgürlüklerden yararlanmayı engelleyen, zayıflatan ya da ortadan kaldıran herhangi bir ayrımcılığa karşı korunma hakkı Anayasal güvence altına alınmalıdır.

6. Genel seçimlerdeki %10'luk seçim barajı derhal kaldırılmalı toplumun tüm siyasi kesimlerinin parlamentoda temsili sağlanmalıdır.

7. Siyasi Partiler Yasası değiştirilmeli, parti genel başkanlarını aşırı yetkilerle donatan tüzük hükümleri iptal edilmeli, parti içi demokrasi zorunlu hale getirilmelidir.

8. İrkçı, ayrımcı, şiddet yanlısı, faşist partiler kapatılmalı, kurulmaları yasaklanmalıdır.

9. Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı bu güne kadar yapılan toplantı tutanakları ve gizli yönetmelikler açıklanmalıdır.

10. Genel Kurmay Başkanlığı Milli Savunma Bakanlığına Bağlanmalıdır.

11. Diyanet İşleri Başkanlığı lağvedilmelidir. Devlet kimsenin dinine karışmamalı, dini görevli kadroları kaldırılmalı, din hanesi nüfus cüzdanından çıkarılmalıdır.

12. Yüz kızartıcı suçlar hariç bu ülkede yaşayan hiç kimsenin, siyasi nedenlerle seçme ve seçilme hakkı sınırlandırılmamalıdır.

B-) KAMU YÖNETİMİ

1. 2011 genel seçimlerinden bu yana daha fazla derinleştirilen ceberut, baskıcı devlet politikalarını oluşturan yasalar derhal geri çekilmelidir. Bunun yerine yerel yönetimler güçlendirilmeli, kent yönetimine ilişkin her türlü karar, kent halkına ve belediye meclislerine bırakılmalıdır.

2. Devletin varlık nedeni ve görevi, insan onurunu korumak, temel hak ve özgürlükleri geliştirmek, güçlendirmek ve kullanılmasının önündeki tüm engelleri kaldırmak, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaktır. Bu ilke çerçevesinde Tüm kamu kurumlarının halka hizmet etmekten daha çok siyasi iktidarların devlet içinde örgütlenme aracı olmaktan çıkarılıp, halkına hizmet eden kurumlar haline getirilmelidir.

3. Kamu kurumlarındaki her türlü bürokrasi kaldırılmalı, yurttaşın kamu kurumlarının kapısında hizmet peşinde koşması yerine hizmetin yurttaşın ayağına getirecek uygulamalara geçilmelidir.

4. İdare'nin bütün karar ve eylemleri (*Sayıştay, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Türk Silahlı Kuvvetlerin karar, eylem ve harcamaları, her türlü örtülü ödenek harcamaları, uyarma ve kınama vb.*) yargı denetimine tabi olmalıdır. Yargı denetimi "devlet sırrı" da dahil olmak üzere hiçbir gerekçeyle sınırlandırılmamalıdır.

5. Ülke çapında yerleşmiş olan, kamu yöneticilerine sınırsız inisiyatif ve ayrıcalık tanıyan, herkesin işini yaptırmak için devlet kademesinde bir tanıdık bulmasını zorunlu hale getiren bu yönetim anlayışı yok edilmelidir.

C-) ÇALIŞMA YAŞAMI

1. İş Yasası, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası, Sağlıkta Dönüşüm Yasası, Sendikalar Yasası, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, Memurun Muhakemat-ı Yasası, Devlet Memurları Yasası vb. çalışanların sağlığı, çalışma güvenliği ve çalışma yaşamı ile ilgili yasa ve yönetmelikler kaldırılmalı; tüm mevzuat insan ve emek odaklı olarak yeniden düzenlenmeli, kıdem tazminatını kaldırma, asgari ücreti düşürme vb içerikli **"Ulusal İstihdam Stratejisi"** geri çekilmelidir.
2. Çalışma yaşamıyla ilgili bütün uluslararası sözleşmeler onaylanmalı, yasalastırılmalı ve aykırı düzenlemeler iptal edilmelidir.
3. Dinlenme her çalışan için bir haktır. Tüm çalışanlar için tatil olanakları yaratılmalı, 8 saatlik işgünü hakkının gasp edilmesine son verilmeli; işgünü süresi, işin niteliğine göre kısaltılmalıdır.
4. Çocukların işgücü olarak üretim süreci içinde yer almaları yasaklanmalıdır.
5. Çalışanlara bütün dünyada eş zamanlı bir saldırı olan esnek çalışma kaldırılmalı, taşeronlaştırma, sözleşmeli çalıştırma ve Özel İstihdam Büroları yasaklanmalıdır.
6. İş güvencesi tüm ücretli çalışanları kapsayacak tarzda genişletilmeli, işverenlerin her türlü keyfi ve haksız işten çıkarmaları karşısında kesin işe iadeyi içerecek şekilde düzenlemeler yapılmalıdır. İşverenlerin, dava süresi boyunca işçinin ücretinden tüm mal varlığıyla sorumlu tutulması sağlanmalı ve uzun olan mahkeme sürelerinin kısaltılması için yasal düzenleme yapılmalıdır.
7. 12 Eylül anayasasıyla gasp edilen grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı bütün çalışanlara yeniden tanınmalı; kamuda ve özel sektörde hak grevi, dayanışma grevi ve genel grev yasal güvenceye alınmalı, lokavt yasaklanmalıdır.
8. Sosyal güvenlik sistemi tüm sosyal tarafların içinde yer aldığı, çalışanların ağırlıklı olarak denetleyebildiği özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. İşleyişi demokratikleştirilmeli, yönetimin oluşturulmasında çalışanların çoğunluğu sağlanmalıdır.
9. Sosyal güvenlik bütün ücretli çalışanları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmalı, kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı işçiliği engelleyici önlemler alınmalıdır.
10. Tüm çalışanlar için sosyal güvence ve sendikalaşma şartı getirilmelidir.
11. Emekçilerin mücadelelerinin ve sosyal devlet anlayışının bir ürünü olan sosyal güvenlik kurumlarının korunması, bu kurumlara katılımın yaygınlaştırılması, verilen hizmetlerin kalitesinin ve kapsamının artırılması sağlanmalıdır.
12. Yaşamını emeği ile sağlayan köydeki ve kentteki her yurttaşın, çocukların, kadınların, yaşlıların, güçsüzlerin, güvenli bir geleceğe kavuşturulmaları, eğitim, sağlık, uygun koşullarda konut gibi sosyal hizmetlerden yararlanmaları devletin bir yükümlülüğü olmalı ve bu amaçla kamusal kaynaklar seferber edilmelidir.
13. Prim yükümlülüklerini aksatan işverenlere ağır yaptırımlar uygulanmalıdır.
14. Bütün özelleştirmeler durdurulmalı, özelleştirilen sağlık üniteleri ve hizmetleri kamuya devredilmeli; kamudan özel sektöre kaynak aktarımına son verilmelidir.
15. İşsizlik sigortası fonu, yalnızca işsizlik sorununun muhatabı emekçiler için kullanılmalı, hükümet ve sermayenin amaç dışı kullanım yolları kapatılmalıdır.
16. Aynı iş yerinde farklı kanunlara tabi olarak, farklı statülerde çalıştırılmanın önüne geçilmelidir.

17. 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yasa ülkemiz mühendis, mimar ve şehir plancıları aleyhine olan özelliklerinden arındırılmadığı.
18. Kamu çalışanlarının fiili ve meşru mücadelesini reddeden, mevcut haklarını kısıtlamayı, sendikaları dernek statüsüne dönüştürmeyi öngören her türlü yasal düzenlemeden vazgeçilmelidir. Kamu çalışanları için grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı yasal güvence altına alınmalıdır.
19. Kamuda atama ve terfiler, objektif kriterlere dayandırılmalı, çalışanlarla ilgili bütün kararlarda sendikalar müdahil olarak yer almalıdır.
21. Sendikal çalışmalar dolayısıyla verilen disiplin cezaları ve sürgünler tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmalıdır.
22. Meslek ve işyeri sendikacılığı reddedilmeli, işkolu sendikacılığı esas alınmalıdır.
23. 6331 sayılı İş sağlığı ve güvenliği kanununda yapılacak düzenlemeler ile, iş güvenliği, işçi sağlığı tümüyle işverenin sorumluluğuna alınmalı, yaptırımlar ağırlaştırılmalıdır. Devletin iş güvenliği ve sağlığı konusunda denetim kadrosu genişletilmeli kamusal denetimlerde meslek odalarıyla işbirliğine gidilmelidir.
24. Asgari ücret vergiden muaf tutulmalıdır.
25. Yıllarını vererek çalıştıkları ve pek çok üretilen değerde emeği olan emeklilerin, sosyal hakları ve ücretleri düzenlenerek insanca yaşayacak seviyeye çıkarılmalı, emeklilerin örgütlenme ve hak arama kanallarının önündeki engeller kaldırılmalıdır.
26. İş güvenliği mühendisi, işyeri hekimi, işyeri sağlık memuru ve hemşirelerin mesleki bağımsızlıkları sağlanmalıdır. Ücretlerinin belirlenmesi ve iş güvencelerinin sağlanması için meslek odalarına yetki verilmelidir. Mesleki ve etik denetimleri meslek örgütlerince yapılmalıdır.
27. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalı, çalışma koşulları arasındaki nedensel ilişkileri araştırarak ve bilimsel araştırma yapacak kurumlar oluşturulması için meslek örgütleri yetkilendirilmelidir.
28. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi yapılmalıdır.
29. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde **“önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği”** anlayışı yerleştirilmeli; işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimine önem verilmeli, eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır.
30. Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevlerine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
31. İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar için, insana yakışır **“norm ve standartta”** bir iş yasası hazırlanmalıdır.
32. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.
33. İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.
34. İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinde ilgili meslek örgütleri yetkilendirilmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinin taşeronlaştırılması engellenmelidir.

35. Taşeronlaştırmaya her alanda ve her anlamda son verilmelidir.

36. Çalışanların tümünün yaptıkları işe özgü mesleki eğitimi için meslek örgütleri yetkilendirilmelidir.

D-) TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

1. Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Yaşamın tüm alanlarında fırsat ve uygulama eşitliğini fiili olarak sağlamak için, ekonomik, sosyal, hukuksal ve kurumsal gerekli düzenlemeler yapılmalı. Bu düzenlemeler Anayasa ve yasalarla güvence altına alınmalıdır.

2. Eşitlik ilkesinin gerçekleşmesini engelleyen durumlarda devlet, bu engelleri kaldırmak üzere geçici özel önlemler almalıdır.

3. Toplumda kadınlara yönelik şiddet derhal durdurulmalı, töre, namus vb nedenlerle gerçekleştirilen cinayetlerin önlenmesi için özel önlem alınmalı, bu tür suçları övenler derhal cezalandırılmalıdır.

4. Cinsiyet ve cinsel yönelim namus ve ahlak ölçülerine göre yargılanmamalı, kimsenin cinsel yönelimi ya da cinsiyetinden dolayı gördüğü şiddetten dolayı oluşan suçlar, namus, ahlak vs. nedenlerle hafifletilmemeli bununla ilgili TCK yasasındaki tüm hükümler kaldırılmalıdır.

5. Kadınların siyaset, çalışma yaşamı, STK ve Meslek Odaları vb toplumsal yaşamın her türlü karar mekanizmalarında daha etkin yer alabilmeleri için özel önlemler alınmalıdır.

E-) TARIM VE HAYVANCILIK

1. Ülke insanımızın sağlıklı, yeterli ve dengeli beslenebilmesi, tarım ve gıda ürünlerinin uygun fiyatla ve zamanında tüketici sofrasına ulaşması ile mümkündür. Bu çerçevede, üretici ve tüketicini çıkarlarının ortak olma zorunluluğu olduğu göz önünde bulundurularak politika üretilmelidir.

2. Tarımını geliştirmemiş ve tarımını desteklemeyen hiçbir gelişmiş ülke olmadığı unutulmamalıdır. Bu nedenle tarım destekleri Tarım Kanununda belirtilen GSYH'nin %1'inden az olmamalı nitelikli, tarımsal yapıyı güçlendirecek şekilde desteklenmeli, desteklemeler en az 3 yıl öncesinden açıklanmalı ve zamanında ödenmelidir.

3. Doğayla dost sürdürülebilir yaşamı hedefleyen tarım yapısı kurgulanmalı bu çerçevede İyi Tarım ve Organik tarım uygulamaları geliştirilmeli, tarımda kimyasal kullanımını azaltıcı tedbirler alınmalı ve toraklarımızdaki organik madde eksikliğini giderecek gübreler destekleme kapsamına alınmalı.

4. Biyoçeşitliliğimiz ve gıda güvenliğimiz açısından Genetiği Değiştirilmiş Tohumlar kullanılmamalı, GDO'lu gıda ve yem ithalatına son verilmelidir.

5. Türkiye toprak haritası bir an önce hazırlanmalı, toplulaştırma işlemleri hızlandırılarak tamamlanmalı ve her yıl yaklaşık 1 milyon artan nüfusumuzu doyurabilmek ve tarımsal gelirimizi arttırarak kırsaldaki yoksulluğa son vermek için yılda 400.000 dekar tarım alanımızı sulamaya açmalıyız.

6. Gelecekte daha önem kazanacak olan suyu etkin ve verimli kullanmak için sulama şebekeleri rehabilite edilmeli, basınçlı sulama sistemleri desteklenmelidir.

7. Kamu kaynaklarının doğru kullanılması ve yapılan projelerden gerekli yararın sağlanabilmesi açısından tüm tarımsal projelerin Ziraat Mühendisleri tarafından

hazırlanması ve oda onaylarının aranması gereklidir.

8. Çiftçinin maliyetlerini yükselten mazot, bitki koruma ürünü, tohum ve gübrede ÖTV kaldırılmalıdır.
9. Küçük çiftçiliği reddetmeyen, onların verimliliğini kooperatif yapılarıyla artıran bir tarım sistemi kurgulanmalı, kooperatifler desteklenmeli, tarımsal kooperatif ve tarımsal birlikler karmaşası ortadan kaldırılmalıdır.
10. Çiftçinin bilgi ve teknolojiyle buluşturulması için öncelikle kamusal yayım hizmetleri sürdürülmeli ve tarım danışmanlığı sistemi tarım danışmanları üzerinden uygulanacak destekleme yöntemleri ile geliştirilmelidir.
11. Bitirilme noktasına getirilen Türkiye hayvancılığını ayağa kaldırmak ve dışa bağımlılıktan kurtarmak için Et Balık Kurumu yapısı yeniden bir müdahale kurumu olarak düzenlemeli, çayır mera alanlarımız korunmalı ve ıslah edilmeli, koyun ve keçi yetiştiriciliği desteklenmelidir.
12. Pazarlama ve fiyatlardan kaynaklı sorunların etkisini en aza indirmek için lisanslı depoculuk işler hale getirilmelidir.
13. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait fabrikaların özelleştirilmesinden vazgeçilmelidir.
14. Tarımsal üretimde verim ve verimliliği arttırmak üzere araştırma enstitülerinin yapısı güçlendirilmeli ve kamu araştırmacılığı, üniversite ve özel sektör entegrasyonu sağlanmalıdır.
15. Çiftçinin finans ihtiyacını karşılayacak bir finans kuruluşuna ihtiyaç vardır. Bunun için Ziraat Bankası üretici örgütlerine devredilmelidir.
16. Sektörün daha iyi işleyebilmesi açısından, tarımsal politikaların belirlenmesi sırasında uygulayıcılara en doğru bilgilerin sunulabilmesi için **"Tarımsal Veri Tabanı"** oluşturulmalıdır.
17. Ürün Konseylerinin yapısı ve işleyişi özerk hale getirilmelidir.
18. Her alanda olduğu gibi tarımsal üretimde de yenilenebilir enerji kullanımı desteklenmeli, halkın gıda ihtiyacını karşılayacak üretim alanlarında enerji bitkileri üretimine izin verilmemelidir.
19. Üretim havzaları, su havzaları dikkate alınarak yeniden belirlenmeli ve planlı üretime geçilmelidir.
20. İklim değişikliği nedeniyle her yıl çiftçimizin yaşadığı sel, don, fırtına vb zararların karşılanabilmesi için TARSİM poliçe zamanları, zararın karşılama oranları yeniden düzenlenmelidir.
21. Tarım alanlarımızın imar, turizm, maden, sanayi ve diğer etkenlerle tarım dışına çıkarılmasına izin verilmemeli, 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu'na göre oluşturulan Toprak Koruma Kurulu'nun valiyeye bağlı kurumlardan oluşan yapısı daha bağımsız kurum temsilcilerinden oluşacak şekilde değiştirilmelidir.
22. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kırsal kalkınmayı, gıda güvenliği ve güvencesini temel alarak, sektörü yönlendirecek ve sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

F-) ORMANCILIK

1. Ormancılık Sektöründeki Beklentiler: Öncelikle ormanların kamusal bir varlık olduğu ve daha sağlıklı bir gelecek için vazgeçilemez nitelikte olduğu unutulmamalıdır. Yönetimler, en kolay vazgeçilecek kamu malı olarak gördükleri ormanları, koruyup geliştirmeyi ana erek yapmalıdır. Geçmişte oy deposu gibi görülen kırsal nüfusun niteliği ve istemleri artık değişmiştir. Bu gün için orman alanını azaltıcı düzenlemeler, bu konudan çıkarları olan küçük bir gruptan, destek görünken toplumun çoğunluğunun tepkisini almaktadır. Kent nüfusunun artmış olması insanların ormanlardan ekolojik, sosyal ve kültürel isteklerini artırmıştır.

2. Personel Politikaları: Ormancılık çalışmaları kuşkusuz uzun süreli ve farklı uzmanlık alanlarını içeren işlerden olup yapılan uygulamaların sürekliliği mesleki hafızayla birlikte ormanların ve ormancılık kurumunun sürekliliği için büyük önem arz etmektedir. Ormancılık mesleği, diğer iş ve meslek gruplarından çok farklı özellikler taşımaktadır. Ormancılıkta çalışma ve uygulamalar, planlama yanında teknik bilgi ve çalışılan yerlerin ekolojik özelliklerinin senteziyle yapılan çalışmalar olup uygulama sonuçları yıllar sonra görülebilir. Hatta yapılan bir hatalı uygulamanın tespiti bile on yılları bulabilir. Bu nedenle ormancı çalışan bir yerde mümkün olduğunca fazla kalabilmelidir. Gelişmiş Avrupa ülkelerinde ormancı çalışanların birçoğu başladıkları yerde meslek yaşamlarını bitirirler. Orman Genel Müdürlüğü 13.10.2013 tarihinde uygulamaya koyduğu "ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİNİN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK" ile adeta ülkemiz ormancılığının sonunu hazırlama misyonunu üstlenmiştir. Mesleğin belli bir alanında yıllarını vererek uzmanlaşmış çalışanlar diğer alanlara tayin edilmiş, onca yılın birikimi çöpe atılmıştır. Kurumsal hafıza silinme aşamasına getirilerek çalışma barışı bozulmuştur. Bu yönetmelik bir an önce iptal edilmeli ve ormancılık biliminin gereklerine uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

3. Özel Ağaçlandırmalar: Anayasanın "**Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz**" hükmü "**özel ağaçlandırma**" yöntemiyle aşılmaya başlanmıştır. Buralar ceviz, badem gibi kültür bitkileriyle tarım alanına dönüştürülmekte, orman bütünlüğü bozulmaktadır. Buralarda tarımsal ürün yetiştiren vatandaşlar -işin gereği olarak- tarımsal ilaç ve gübre kullanmakta, ulaşım amacıyla araçla gidip gelmekte ve ekolojik dengeye ciddi zararlar verilmektedir. Yönetmelik gereği etrafının dikenli tel ihata ile çevrilmesi faunanın dolaşımını engelleyerek biyolojik çeşitliliğe zarar vermektedir. Bunların çok büyük çoğunluğu üst havzada, yani içme ve kullanma sularının kaynağı olan yerlerde dir. Özel ağaçlandırma talepleri gerçekten tarımla uğraşan kişilerden gelmiş olsa, belli sınırlar içinde doğru ve yararlı da olabilir. Ancak, büyük çoğunluğu ileride buraların mülkiyetine de sahip olma; konut, yazlık, villa yapabilme amacıyla davranmaktadır. Özel ağaçlandırmada kişi "**bozuk veya açıklık alanın ağaçlandırılmak üzere kendisine tahsisini**" talep etmekte ve koşullar uygunsa, kendisine bu amaçla 49 yıllığına alan tahsis edilmektedir. Bu sırada dosya hazırlığı için, alanın büyüklüğüne göre 1000-1500 lira dolayında bir masrafı olmaktadır. Kişinin ağaçlandırmadan vazgeçmesi durumunda bu tahsisin iptali ve aynı usullere göre yeni talep sahiplerine tahsis gerekirken buralar ticarete konu hale gelmiştir. Yani, tahsis alan kişiler, burası kendisinin özel mülkümüş gibi, yerin büyüklüğüne ve konumuna göre(deniz görüyorsa, yola yakınsa, elektrik ve su

kaynaklarına yakınsa vb.) buraları fahiş fiyatlarla satmaya başlamıştır. Sonuçta kendine ait olmayan bir yer ticarete konu edilmekte, vergisiz ve haksız kazançlar elde edilmekte, hatta kara para aklanmasında kullanılmaktadır.

4. 2-B Arazilerinin Satışı:

a) 2-B'ye konu yerlerle ilgili çok yüksek rayiç tespitleriyle gerçek kullanıcıları tarafından alınamayacak duruma düşürülmüş ve bu araziler rant amaçlı büyük şirket sahiplerine geçmektedir.

b) **Toplumun en yoksul kesimi olan orman köylüsü tarafından tarımsal kullanımda olan yerler:** Anayasanın da öngördüğü gibi, ıslah önlemleri de alınarak, makul fiyatlarla ve ödenebilecek uzun taksitlerle ya da bedelsiz olarak hak sahibi orman köylülerine satılmalıdır. Toplam 2-B alanlarının yaklaşık %34'ü bu niteliktedir.

c) **Yeniden ormana dönüştürülmesi mümkün olan yerler:** Orman köylüsü dışındaki kişilerce işgal edilmiş, tarımsal amaç dışında kullanılan, su-toprak dengesine zarar veren ve orman bütünlüğünü bozan yerlere el konulmalı ve kısa sürede ağaçlandırılıp ormana dönüştürülmelidir. Bu konuda verilmiş mahkeme kararları uygulanmalı; infazını gerçekleştirilmeyen ya da engelleyen kamu görevlileri hakkında da gerekli yasal işlem yapılmalıdır. Toplam 2-B alanlarının yaklaşık %61'i bu niteliktedir.

5. Maden ve Turizmi Teşvik Yasaları: Bu iki yasada yapılan düzenlemeler **“sömürge yönetimlerinde dahi yapılması mümkün olmayacak”** olanakları işletmecilerin önüne sermiştir. Üstelik verilen izinlerle yapılan sözleşmelere göre buralar, ülkeye hemen hemen hiç düzeyinde ekonomik yarar sağlarken bu doğal kaynaklar tam bir peşkeş çekme yoluyla devredilmektedir. Verilen izinler kamuoyu duyarlılığını ayağa kaldırmış, ciddi karşı duruşlar gerçekleşmiştir. Her türlü izin işlemlerinde idareler onay mercii gibi görünmekte, çevresel etki değerlendirmeleri bürokratik bir aşama olmaktan öteye geçmemiştir. İzmir ve yakın çevresi bu konuda en yoğun saldırıların ve dirençlerin olduğu yörelerdir. Bergama, Eşme, Efemçukuru altın işletmeleri pek çok yargı kararına karşı durularak işletilmektedir.

Turgutlu-Çaldağı nikel madeninde de benzer bir süreç devam etmekte; eski ve yeni Bakanlar arasında suçu birbirine atma yarışı sürmektedir. Taş ocakları, kanser benzeri lekeler halinde, hiçbir estetik kaygı gözetilmeden, rastgele yerlerde işletmeye açılmaktadır. Çeşme, Seferihisar, Alaçatı ve benzeri turizm potansiyeli yüksek yerlerde verilen turizm yatırımı izinleri doğal yıkımlara dönüşmektedir. Bir yandan tarımsal sulama amaçlı kuyu açılmasına izin verilmezken öte yandan çok büyük ölçülerde su tüketen **“golf”** alanı benzeri yatırımların önü açılmaktadır.

6. HES Furyası ve Alternatif Enerji Üretiminde Gerileme: Kamuoyuna da yansdığı üzere son zamanlarda çok yoğun bir HES ruhsatı dağıtımı ve buna karşılık diğer alternatif enerji üretim taleplerinde gerileme yaşanmaktadır. Bahse konu ruhsatlar, enerji üretiminden çok suyun kendisine sahip olmayı amaçlamaktadır. Halen gündeme fazla gelmeyen konu, ruhsatlandırılan HES'ler enerji üretimine başladığında bunun üretim ve dağıtım hatları için binlerce hektar ormanın tıraşlanacak olmasıdır. Zaten ormanlarımızın bütünlüğü ve ekolojik dengesi—çok parçalılık nedeniyle- bozulmuştur.

Bir de bu iletim-dağıtım hatlarıyla parçalanması ormanların sağlığı açısından ciddi tehlike olacaktır.

7. Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı: Yasa tasarısını

Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde hazırlandığı iddia edilmekle birlikte, yapılan değerlendirmeler yasanın;

a) Koruma statülerini düzenleyerek bütüncül koruma yaklaşımını ve geçmişte elde edilmiş koruma niteliklerini ortadan kaldırmak, yasal boşluklar ve mevzuat eksiklikleri yaratarak karar verici olarak tarif edilen Bakanlık aracılığı ile milyonlarca hektar koruma alanında çeşitli yatırımlar yapılmasının önünü açmak tehlikesi içerdiği,

b) Bu konuda hem uluslararası sözleşmeler hem de diğer ilgili yasalarla ortaya çıkabilecek ve yasa tasarısını hazırlayanların gözünden kaçmış koruma nitelikleri mevcutsa bu durumlar için icat ettikleri "üstün kamu yararı" tarifi üzerinden Bakanlar Kurulu aracılığı ile bölgede yapılmak istenen yatırımlara izin verebileceği, sonucu çıkmasına neden olmuştur.

Burada unutulmaması gereken gerçek "**ormanın korunmasından daha üstün bir kamu yararı olamayacağı**" hususudur.

8. Orman Yangınlarıyla Mücadele: Orman yangınları kamuoyunun duyarlılıkla izlediği bir konudur. Bu amaçla son yıllarda milyarlarca liralık makine-ekipman, arozöz, kameralı izleme sistemleri, arvento vs. devreye sokulmuş ama yine de umulan sonuçlar sağlanamamıştır. Yanan alanla ilgili resmi raporlarda gerçek alan miktarı gizlenmesine rağmen, çıkan yangınlar sayı ve alan olarak uzun yıllar ortalamasının pek de altında değildir. Çünkü orman yangınlarıyla mücadelede, insan faktörü ihmal edilmiştir.

a) Daha önce orman yangınlarını söndürmede çalışan işçiler yakın köylerden alınır, burada sağlanan gelir orman köylüleri için önemli bir kaynak oluştururdu.

Araç ve ekipmandaki artış, bu amaçla yapılan istihdamı ciddi ölçüde azaltmıştır.

Ayrıca bu işçiler, Orta Anadolu'da ormanla hiç ilgisi olmayan, orman yangınını bilmeyen yerlerden "**adam kayırma**" ya da "**işe adam yerleştirme**" mantığıyla çalıştırılmaya başlanmıştır. 2010 yılından itibaren de bu iş taşeron eliyle yaptırılmaya başlanmıştır.

b) Yakın zamana kadar orman muhafaza memurları orman köylülerinden işe alınıp eğitilirdi. Bunlar da ormanı, orman suçlarını, kasıtlı olarak ormanın nasıl yakılacağını bilen ve buna göre de önlemini alan görevliler olurdu. Muhafaza memurları da KPSS sınavlarıyla işe alınmaya başlayınca, daha önce hiç orman görmemiş, orman kavramından dahi korkan kişiler bu işte çalıştırılmaya başlanmıştır.

c) O köylerle hiç ilgisi olmayan kişilerin gelip, hayvan otlattıkları ya da avlandıkları, kendi mıntıklarına özel ağaçlandırma gerekçesiyle yerleşmesi, orman köylüleri açısından yabancıların oraları işgal etmesi gibi yorumlanmaktadır. Bu da köylünün "**yanarsa yansın, benim mi?**" şeklinde tepki koymasına yol açmıştır.

d) Ormanlarda yapılan üretim işlerinde önceden "**vahidi fiyat**" yöntemiyle yöre köylüleri ve kooperatifleri çalıştırılırken şimdi yaygın olarak "**dikili halde satış**" yöntemine geçilmiştir. Bu, üretimde daha önce devlete çalışan üretimcileri şimdi(daha düşük bir ücretle) tüccara çalışır hale getirmiştir.

Ormancılık sektöründe yapılan düzenlemeler, ormancılıkla ilgi kurumlarda çalışan meslektaşlarımızın aldıkları eğitime, meslek etiğine ve orman sevgilerine tümüyle aykırı olduğu, hatta zarar verdiği için çalışanlar açısından önemli bir mutsuzluk kaynağı haline gelmiştir. Emek harcayarak, hafta sonları dahi çalışmalarını izleyip hata yapılmaması

için özen gösterdikleri, yetişen fidanları kendi çocuklarının gelişimini izler gibi izleyip büyümelerinden mutluluk duydukları ağaçlandırma yada gençleştirme alanlarına birilerinin iş makineleriyle girip talan etmeleri onları yaralamaktadır. Üstelik bununla ilgili bürokratik işlemlere kendilerinin izin vermek zorunda olmaları bu yararın etkisini daha da artırmaktadır. Maden ve benzeri işlemlerde Ormançılık kurumlarının izin vermeme gibi şansı bulunmamaktadır.

Bu izin onaylanması zorunlu bir işlem haline getirilmiştir. Kamuoyunda ise bu işlere ormançılık kurumları izin veriyormuş gibi algılanmaktadır.

G-) GIDA

1. Güvenli gıda tüketimi toplum sağlığı açısından çok önemli olmakla birlikte, gıda güvenliği sağlanmadan, kaliteli gıda arzı ve gıda güvenliğinden söz edilemeyeceği açıktır. **“Yeterli miktarda, uygun fiyatta ve kalitede, güvenli ve sürekli gıdaya ulaşmak”** bir insanlık hakkıdır. Bunun sağlanması, ancak uzun soluklu ve kararlı politikalarla mümkün olabilecektir.

2. Kronik açlık henüz ülkemiz gündeminde olan bir sorun değildir. Ancak; beslenme yetersizliklerinin ve gelir dağılımındaki dengesizlikler nedeniyle yeterli gıdaya ulaşımda güçlüklerin azımsanamayacak boyutta olduğu bir gerçektir. İnsan beslenmesinde temel ihtiyaç olan hayvansal protein kaynaklarının tüketimi, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında ülkemizde yaklaşık dörtte bir daha düşüktür. Oysa yetersiz protein alımının insanın bedensel ve mental sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Et ve süt fiyatlarının yüksek oluşu, fiyatların gerçekçi seviyelere çekilememesi ve bu yönde sağlıklı politikalar oluşturulamayışı, bu tablonun en önemli etkenlerindedir.

3. Temel gıda maddelerini üretme potansiyelimizin yüksekliği dikkate alınacak olursa ülkemizdeki temel gıda maddelerinin fiyatlarının yüksekliği, yetersiz beslenme sorunlarının giderek artması anlaşılır bir şey değildir. Ancak, tarım ve gıda alanındaki hatalı politikalar sonucu kırsal nüfusun azaltılması ve tarımdan kaçış göz önüne alındığında çok doğal bir sonuçtur bu durum.

4. Bu yanlışlığı düzeltmek ve tarımsal üretimde dengeleri sağlıklı bir biçimde yerine oturtmak için biran evvel çözüme yönelik politikalar oluşturulmalı, kısa ve uzun vadedeki öncelikler belirlenmelidir. İthalat; ancak gelişmiş ülkelerle eşit koşullara sahip olduğunda, ithal ürünlerle rekabet edilebilir hale geldiğinde üreticiye zarar vermeyecek bir ticari hareketliliktedir. Et sorununda yapıldığı gibi, piyasayı düzenlemek üzere ithalata yönelmek, sorunun boyutunun büyümesine neden olmaktadır. Piyasa dengelerini düzeltecek olan ithalat değil, önce doğru ve gerçekçi destekler, peşinden etkin ve yeterli bir denetim ve müdahale kurumlarının hayata geçirilmesidir.

5. Gerek üretici gerekse tüketici boyutunda yaşanan ekonomik sıkıntılar, gıda güvenliğini de riske atmaktadır. Merdiven altında üretilen ve hammadde fiyatının altında pazarlanan gıda maddeleri tüketici ile buluşabiliyor ise; bunda en önemli etken yoksulluktur ve yeterli düzeyde yapılmayan denetimlerdir. Yetersiz sayıda denetim elemanı bu denetimlerin eksiksiz yapılması mümkün değildir. Bu nedenle kamuda Gıda Mühendislerinin istihdamı bu boşluğu dolduracaktır. Güvenli gıda arzını sağlamak amacıyla denetimlerin kamu eliyle etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Diğer taraftan 5996 sayılı kanun ile 30 beygir kurulu güç altında çalışan gıda üretim işletmelerinde ilgili meslek dalındaki mühendisin çalıştırılma zorunluluğunun kaldırılmış olması, ülkemizde sayıları binlerle ifade edilen küçük ölçekli gıda işletmelerinin denetimden ve bilimsel, teknolojik üretimden uzak üretim yaptıkları gerçeğini bize göstermektedir. Bu anlamda 5996 sayılı kanunun ve ilgili yönetmeliklerinin meslek odalarının katkılarıyla yeniden dizayn edilmesi gerekmektedir.

6. Gıda güvenliği ve güvencesini sağlamak için bu sarmaldan çıkışa yönelik bütünsel politikaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Ülke olarak tarım üreticisini üretimden kopartmayacak, tüketiciye güvenli ve ekonomik ürünler sunacak düzen sağlanmalıdır. Stratejik öneme sahip tarım ve gıda sektörü salt ekonomi ve piyasa kuralları ile değerlendirilmeyip güçlendirilmeli, kayıt dışı engellenmeli. Alım gücü düşük kesimlerin yeterli ve sağlıklı beslenmesini sağlamak üzere doğru politikalar geliştirilmeli.

7. Kamuda gıda alanında temel strateji ve politikaların belirlenmesinde ve bunların uygulanmasında görev almak üzere; ilgili tüm meslek grupları yeterli sayıda, gerektiği kadar istihdam edilmelidir. Tüm bireylerin insan onuruna yakışır koşullarda güvenli ve yeterli gıdaya ulaşımının güvence altına alınması, piyasa koşulları gözetilerek değil insan odaklı oluşturulacak politikalarla mümkündür.

H-) ENERJİ

1. Enerjiden yararlanmak çağdaş bir insan hakkıdır. Bu nedenle enerjinin tüm tüketicilere yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir bir şekilde sunulması temel bir enerji politikası olmalıdır.

2. Ülkemizde dışa bağımlı hale getirilmiş olan enerji politikaları terk edilerek, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının açığa çıkarılması için araştırma yapılmalıdır.

3. Ülkemizde % 30 enerji tasarruf potansiyeli olduğu belirtilmektedir. Bu potansiyelin kazanılması amacıyla enerji verimliliği çalışmaları başta meslek odaları ve üniversiteler ve sektör temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda yapılandırılmalıdır.

4. Bu çalışmalar çerçevesinde halkın bilinçlendirilmesi için yaygın eğitim ve tanıtım kampanyaları yapılmalıdır.

5. Konutlarda enerji kimlik belgesi düzenlemeye yönelik olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürürlüğe sokulan BEP-TR programı yürürlükten kaldırılmalı, meslek odaları ve sektör temsilcileri ve kullanıcı bir program hazırlanmalıdır.

6. 2007 yılında kabul edilen *"Jeotermal Kaynaklar ve Mineralli Sular"* kanunu jeotermal sahaların bütünlüğünü koruyamamaktadır. Bir tek saha çok sayıda ruhsata ve doğal olarak çok sayıda farklı işletmeye konu olabilmektedir. Bu durum jeotermal kaynaklar üzerinde giderilemeyecek zararlara neden olabilecektir. Sahaların bütünlüğünü sağlayacak yasal alt yapının ve etkili bir denetim mekanizmasının kurulması sağlanmalıdır.

7. Türkiye'nin bir enerji envanteri çıkarılmalıdır. Kamusal planlamayı, kamusal üretimi ve yerli kaynak kullanımına ağırlık vermeyi reddeden özelleştirme politikaları terk edilmeli, kamu eliyle yatırımlar yapılmalıdır.

8. Tüm enerji sektörleri, petrol, doğal gaz, kömür, hidrolik, jeotermal, rüzgar, güneş, biyoyakıt vb. için strateji belgeleri hazırlanmalıdır. Daha sonra bütün bu alt sektör strateji belgelerini dikkate alan Yenilenebilir Enerji Stratejisi ve Faaliyet Planı ve Türkiye

Genel Enerji Strateji Belgesi ve Faaliyet Planı oluşturulmalıdır.

9. Bu strateji belgelerinin hazırlık çalışmalarına üniversiteler, bilimsel araştırma kurumları, meslek odaları ve uzmanlık derneklerinin katılım ve katkıları sağlanmalıdır.

10. Bu amaçla, genel olarak enerji planlaması, özel olarak elektrik enerjisi ve doğalgaz, kömür, petrol vb. enerji kaynaklarının üretimi ile tüketim planlamasında, strateji, politika ve önceliklerin tartışılıp, yeniden belirleneceği, toplumun tüm kesimlerinin ve konunun tüm taraflarının görüşlerini ifade edebileceği geniş katılımlı bir "Ulusal Enerji Platformu" oluşturulmalıdır. Ayrıca ETKB bünyesinde, bu platformla eşgüdüm içinde olacak bir "Ulusal Enerji Strateji Merkezi" kurulmalıdır. Bu merkezde yerli kaynaklar ve yenilenebilir enerji kaynakları dikkate alınarak enerji yatırımlarına yön verecek enerji arz talep projeksiyonları hazırlanıp sektöre sunulmalıdır.

11. Rüzgar türbinlerinin, hidrolik türbinlerin, jeotermal enerji ekipman ve cihazlarının, güneşten elektrik üretim panellerinin, toplamalı güneş elektrik üretim sistemlerinin, termik santral kazan ve ekipmanlarının Türkiye'de üretimine yönelik çalışmalar bir master plan dahilinde ele alınmalı, yerli üretim desteklenmelidir.

12. Plansız, çevre ve toplumla uyumsuz projelerden vazgeçilmeli, başta Karadeniz ve Ege'de olmak üzere doğayı ve yaşam alanlarını tahrip eden tüm RES, HES ve termik santral projelerinin ruhsatları iptal edilmelidir. Bilim dışı uygulamalarla, tarihi kültürel mirasın ve doğal çevrenin tahribine son verilmelidir. Unutmamak gerekir ki enerji üretiminde alternatifler geliştirilebilir, ancak tarihi-kültürel ve doğal değerlerimizin alternatifi yoktur.

13. Hammadde, kalifiye iş gücü ve teknolojik temelde dışa bağımlı olduğumuz nükleer enerji santralleri ile Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı daha da arttırılmaktadır. Kurulum, işletim ve sökülme maliyetleri, çevresel etkileri, atık sorunları ile gelişmiş ülkelerin terk ettiği nükleer santral macerasına son verilmelidir.

I-) EKONOMİ VE KALKINMA

1. Planlama, sanayileşme ve kalkınma birbirinden ayrılmaz bir üçlüdür. Bu kavramlar yalnızca sanayideki teknolojik gelişmeler veya üretim sürecindeki göstergeler ve katma değer artışları ile tanımlanamaz. Sanayileşme ve kalkınmayı "**toplumsal kalkınma**" anlayışı içinde, planlı bir yaklaşımla, tarım, çevre, enerji, bilim, teknoloji, istihdam, sağlık, eğitim, gelir, bölüşüm ve tüm diğer alanlara yönelik politikalarla bir bütünlük içinde tanımlamak gerekmektedir.

2. Bugün her şeyden önce ülke ekonomisi ve sanayinin planlanması zorunlu hale gelmiştir. Bu planlama kamu yararına, çalışanların gelir dağılımını düzelterek, işsizliği ortadan kaldıracak, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmayı sağlayacak, refahı kitlesel olarak yayacak ilke ve araçları kapsamaktadır.

3. Planlama ve kalkınma odaklı çalışmalar üniversite, sanayi, meslek odaları ve sektör kuruluşlarını da kapsayan geniş bir platformda tartışılmalı, çözüm önerileri geliştirilmelidir.

4. Sanayide üretimin Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Sitelerinde yaygınlaştırılması ve KOBİ'lere rasyonel bir işletme yapısı ve ölçek getirecek düzenlemelerin yapılması zorunludur. Bunun için öncelikle bir sanayi envanteri

çıkarılmalı, sistematik bir veri tabanı kurularak sürekli güncelleştirilmelidir.

5. Mühendislik alt yapısı, AR-GE ve teknolojik gelişmenin önemli bir planlama ögesi olarak değerlendirilmeli, kamu yararı ön plana alınarak benimsenmelidir.

6. İşgücünün niteliğini yükseltecek meslek okulları, kurslar, seminer ve programlar ile öncelikle kamunun ağırlığı olan yatırımlar gerçekleştirilmelidir. Bölgelerin doğal kaynakları, tarım ürünleri ve insan yapısı esas alınarak bölge planlaması yapılmalıdır.

İ-) MADENCİLİK

1. Madencilik amacını *“ülkenin doğal sermayesini işleyip bunu ekonomik, toplumsal ve insani sermayeye çevirmek; kalkınmayı bu tarzda gerçekleştirmek ve daha adil ve üst düzeyde bir gelir dağılımını”* nı sağlamak olmalıdır.

2. Ulusal madencilik politikalarının oluşturulması için, Madencilik Bakanlığı kurulmalı ve bu bakanlığın koordinatörlüğünde tüm sektör bileşenlerinin, meslek odalarının ve üniversitelerin katılacağı Madencilik Şurası toplanmalıdır.

3. Gelecekte gereksinim duyacağımız ve titizlikle saklamamız gereken stratejik madenlerimiz belirlenmeli ve korunmalıdır. Stratejik madenler kesinlikle kamu eliyle işletilmelidir.

4. Madencilikte özelleştirme, taşeronlaştırma, rödovans politikalarından derhal vazgeçilmelidir. Kamunun planlaması doğrultusunda havza madenciliğine geçilmelidir.

5. Demokratik, bilimsel, uygulanabilir bir çevre ve madencilik mevzuatının oluşturulması sağlanmalıdır. Demokratik kitle örgütleri ve meslek odalarının da içinde olduğu, etkili ve yaygın bir idari örgütlenmeyle kamusal denetim güçlendirilmelidir.

6. Yenilenemeyen kaynaklar olan madenlerin, rezerv kaybına neden olmayacak, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğini üretimin önünde tutacak yöntemlerle üretilmesi sağlanmalı ve bu konuda meslek odalarına denetim yetkisi verilmelidir.

7. Madencilik iş kolunda çalışacak işçilere en az 6 ay mesleki eğitim şartı konulmalı, bunun için kamu kurumları ve meslek örgütleri yetkilendirilmelidir.

8. Madenlerin bilim ve tekniğe uygun aranması, işletilebilmesi ve denetlenmesi için tüm madenlerde ihtiyaç olan disiplinlerden teknik kadronun istihdamı yasayla zorunlu kılınmalıdır.

9. Ülkemiz maden potansiyelinin tespit edilmesi ve yönlendirilebilmesi için Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü'nün teknik ve bilimsel altyapısı güçlendirilmeli, kuruluş amacı doğrultusunda çalışması sağlanmalıdır.

J-) EĞİTİM

1. İnsanlık ve toplum yararına bilimsel bilgiyi üretmek, bu bilgiyi üretecek insanlar yetiştirmek ve üretilen bilgiyi toplumla paylaşmak üniversitenin temel hedefi olmalıdır. Bu hedefler araştırma, yayın, uygulama ve eğitim araçlarıyla kamusal bir hizmet olarak gerçekleşmelidir.

2. Üniversitelerin akademik özgürlüğü ve özerkliği sağlanmalıdır. Özerk üniversite katılımcı demokratik bir işleyişe sahip olmalıdır. Akademik personel, idari personel ve öğrencilerin asli unsurlarını oluşturduğu üniversitede, tüm karar organları bu unsurların katılımıyla aşağıdan yukarıya doğru seçimle ve sürekli katılım mekanizmaları ile

güçlendirilerek demokratik bir özyönetim oluşturulmalıdır. Seçilmiş, yetkili ve sorumlu kurullar eliyle, her düzeyde denetime açık bir yönetsel anlayış geliştirilmelidir. Kendi iç yapısında özerk olan üniversitenin topluma karşı sorumluluğunu yerine getirebilmesi için etkileşim kanallarının kurulması sağlanmalıdır.

3. Üniversitelerimizde her alan ve düzeyde sarf edilen emeğin; güvence içinde, liyakat, kamusal aidiyet ve etik anlayış çerçevesinde değerlendirilebildiği; bireysel akıl ve yeteneklerimizi, yaratıcılığa dönüştürebilecek, gelişmeye açık ve “insan” odaklı bir çalışma ortamının gerçekleştirildiği; bu bağlamda bilimsel özgürlüğün sınırlandırılmasına hiçbir koşulda izin vermeyen; karar süreçlerinde ilgili tüm bileşenlerin söz sahibi kılındığı özerk, demokratik katılımcı bir üniversite ortamında;

insanca yaşamaya olanak verebilecek maddi koşullar içinde çalışmak, üretmek ve paylaşmak temel ilke olmalıdır.

4. Eğitim-öğretim politikası ülkemizin sosyal ve ekonomik sorunlarına duyarlı, bilimsel, özgürlüğe sahip insan yetiştirecek anlayışta düzenlenmeli; düşünme, açıklama, tartışma, sorgulama, irdeleme, karar verebilme veya sonuç çıkarma gibi bilim felsefesi ve bilimsel yönetimin içinde olan kavramların yanı sıra, davranış biçimi ve kültür kavramlarını da içermelidir. Bu düzenleme üniversiteler, meslek odaları ve ilgili toplum kesimleri ile birlikte yapılmalıdır.

5. Üniversitelerde mühendislik, mimarlık ve şehir planlamacılığı ile ilgili öğrenimin planlanması, yeni fakülte ve bölümlerinin açılması, eğitim programlarının oluşturulması, kontenjanlarının belirlenmesi süreçlerinde TMMOB’nin öneri ve onayı alınmalıdır. TMMOB mühendislik, mimarlık ve şehir planlama ile ilgili bölümlerde verilen eğitim-öğretimin hakem ve denetleyicisi olmalıdır.

6. Çok sayıda niteliksiz mühendis, mimar, şehir plancısı yetiştirmek ve yine çok sayıda donanımsız üniversite ve bölüm açmak yerine, ülkenin gereksinim duyduğu elemanlar yetiştirilmeli; yine gereksinim doğrultusunda yeterli eğitim kadrosu ve kütüphane, derslik, laboratuvar, yurt vb. alt yapısı tamamlanmış kuruluşlar oluşturulmalı; şimdiki kadar açılmış bulunan üniversitelerin eğitim düzeyi artırılmalı, kalite eşitsizliği ortadan kaldırılmalı, oluşturulacak kalite standartları doğrultusunda denetimler yapılmalıdır.

7. Yükseköğretim kurumları yönetici, öğretim elemanı ve memurları disiplin yönetmeliği, üniversitelerimizde akademik özgürlüğün oluşmasının önündeki engellerdendir. Tamamı katılımcı bir modelle yeniden düzenlenmelidir.

8. Toplumsal eşitsizliğin her çeşidini sürekli ve sistemli olarak yeniden üreten eğitim yapısı terk edilmeli; üniversiteler bilimsel bilgiyi üretme mekânları olmalıdır.

9. İlk ve orta eğitimden başlayan üniversite giriş sınavına endekslı eğitim sonucunda, öğrenci düşünme ve tartışma yeteneğini yitirmektedir. Öğretim ve sınav sisteminin bilgi depolamaya yönelik oluşu öğrenciyi ezberle zorlamakta, düşünsel gücü aşındırmaktadır. Üniversite öncesi eğitim-öğretim; laik, demokratik, çağdaş ve bilimsel ilkelere göre tepeden tırnağa yeniden yapılandırılmalıdır.

10. Herkes için her düzeyde parasız, eşit ve kaliteli eğitim olanakları sağlanmalı, bu kapsamda eğitime ve bilimsel araştırmalara bütçeden ayrılan pay artırılmalı, eğitim olanaklarından eşit biçimde yararlanamayanlar için burs, teşvik ve lehte ayrımcılık

politikaları uygulanmalı, üniversitelerde harç, ikinci öğretim, yaz okulu gibi uygulamalar kaldırılmalıdır.

11. Din dersi kaldırılmalı, herkese anadilinde eğitim imkânı sağlanmalı, şoven ve asimilasyoncu eğitime son verilmeli, müfredattaki ırkçı, cinsiyetçi, militarist, dinci yaklaşımlar ayıklanmalıdır. Başta eğitim sistemi olmak üzere toplumu muhafazakârlaştırmaya yönelik tüm gerici uygulamalara son verilmelidir.

12. YÖK tasfiye edilmeli, üniversite sisteminin planlama ve koordinasyonu seçilmiş üniversite temsilcilerinden oluşan bir kurula bırakılmalı, üniversiteler akademik, yönetsel ve mali özerkliğe kavuşturulmalı, tüm yönetim organlarında öğretim elemanı, öğrenci, çalışan temsilcileri söz ve karar sahibi olmalı; akademik kararlar akademik topluluğun tüm üyelerinin olabildiğince eşit katılımıyla alınmalıdır.

13. Polis ve jandarma üniversitelerden çıkarılmalı; baskıcı ve cins ayrımcı uygulamalarla dolu eğitim programları terk edilmelidir.

14. Planlamacı bir anlayışla, toplumsal gereksinimleri, üretimi, istihdamı ve yaşam boyu eğitimi, ülkenin bilim ve teknoloji yeterliliğinin güçlendirilmesini temel alan ulusal eğitim politikaları yaşama geçirilmelidir.

15. Mühendislik, mimarlık ve şehir planlama eğitiminin bilimsel gereklerine ters bir biçimde müfredata koyulan eğitiminin piyasalaştırılması anlamına gelen **“uzaktan eğitim”** ve mühendislik mesleğinin bilimsel özgüllüklerini hiçe sayan **“teknoloji fakülteleri”** uygulamalarına son verilmelidir.

16. Mühendislik, mimarlık ve şehir planlama eğitim ve öğretim programları çağdaş teknolojiye ve bilim politikalarına uygun olarak emekten ve halktan yana yeniden düzenlenmelidir.

17. Öğrenci sağlık sigortası uygulamasına geçilmelidir.

18. Üniversite çevrelerinde üniversite olanakları kullanılarak oluşturulan teknoloji bölgelerinde öğrencilerin ucuz işgücü olarak kullanılmasına son verilmelidir.

19. Lisans eğitimi meslek içi eğitim programlarıyla sürekli desteklenmelidir.

20. Mesleklerini icra ederken mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları izleyen ve sicillerini tutan tek kurum olan TMMOB, mühendisler, mimarlar ve şehir plancılarına yönelik tüm tasarrufların odağında olmalıdır.

21. Meslek ve teknik liseler devlet eliyle geliştirilmeli, öğrencilerin bu tür liselere girişleri teşvik edilmeli. İmam Hatip Liseleri meslek lisesi statüsünden çıkarılmalı, devlet okullarında dini eğitim kaldırılmalıdır.

K-) KENTLEŞME, YEREL YÖNETİM

1. Neoliberal sosyo-ekonomik dönüşümleri yerele aktaran Belediyeler Yasası, İl Özel İdare Yasası, Büyükşehir Belediyeleri Yasası, Mahalli İdare Birlikleri Yasası, İller Bankası Yasası, İmar Yasası, Kamu İhale Yasası ve ilgili diğer tüm mevzuat değişiklikleri iptal edilerek, meslek odaları ve ilgili tüm toplum kesimlerinin katılımıyla yeniden düzenlenmelidir.

2. Kentsel planlama, yatırım vb. her türlü karar alma yetkisi, kent halkında ve belediye meclislerinde olmalıdır. Merkezi hükümetin kent içi her türlü planlama, yatırım, ruhsat verme yetkileri derhal iptal edilmelidir.

3. Kentsel hizmetleri bir hak olarak gören, “yardım” adı altında sadaka dağıtarak

yoksulluğu devamlı kılan politikaları benimsemeyen, sosyal adaleti temel alan, kamusal kaynakların planlanmasında toplumsal adaleti hedefleyen, bütünleşik sosyal politikalar üreten bir kent yönetim anlayışı sağlanmalıdır.

- 4.** Yaşanabilir kentler için; planlama temel araç olarak görülmelidir. Planlama rantı belirli kişilere dağıtım aracı olarak kullanılmamalıdır. Kamu yararına aykırı, çevre ve doğa katliamına yol açacak, Mesleki Etik Kural ve İlkelerine aykırı plan değişiklikleri durdurulmalıdır.
- 5.** Yerleşimlerin çevresindeki tarım, mera, orman ya da tescil harici topraklar rant aracı olarak görülmemelidir.
- 6.** Yaşam ve çalışma alanlarının doğru bir şekilde oluşturulmasında toplumun irade etkinliğini kolektivist bir tarzda temsil etmesi gereken planlamayı toplumsal yaşamın tüm alanlarına sokacak bir süreç başlatılmalıdır.
- 7.** Kentleşme ve planlamaya yönelik “kent ve çevre suçu” kavramı geliştirilmeli, yerel ve merkezi yönetimlerin görev ve sorumluluklarını belirleyen yasal düzenlemelerde yer almalıdır.
- 8.** Kentsel kamu hizmetlerini ticarileştiren özelleştirmeler ve taşeronlaştırmalar durdurulmalı, reddedilmelidir.
- 9.** Kentte yaşayan farklı sosyal kesimlerin ortak yaşam ve dayanışma bilincini geliştirecek yeni kamusal mekânlar oluşturulmalıdır.
- 10.** Kamuya ait arazi ve yapıların satışı ya da özelleştirilmesi yöntemleri ile elden çıkarılmasına son verilmelidir. Sosyal donatı ve teknik altyapı hizmetlerinin görülebileceği alanlar için yeni kamulaştırmalar yapılmalıdır.
- 11.** Eşit yurttaşlık temelinde bir toplum fikrinden hareketle, kent merkezine ulaşacak maddi imkânı olmayan ya da kent merkezi dışında yaşayan yurttaşların yaşadığı bölgelerde sosyal, sanatsal, kültürel faaliyetler kurumsallaştırılmalı, sosyal yaşam faaliyetleri herkes için erişilebilir temel bir hak olmalıdır.
- 12.** Kentsel dönüşüm projeleri, kültürel, tarihi, yerel ve özgün dokuyu koruma ve halkın çıkarları temelinde kurgulanmalı, rant politikalarına dayalı kentsel dönüşüm projeleri reddedilmelidir.
- 13.** Hava kalitesini olumsuz etkileyen otoyol ve kara taşımacılığının yerine insan odaklı toplu ulaşım olanakları geliştirilmelidir.
- 14.** Kentlerin tarihi ve kültürel değerlerinin korunması, geliştirilmesi, gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır. Tarihsel ve kültürel geçmişimizin kentlerdeki varlıklarına yönelik her türlü olumsuz eylemin zeminini sağlayan, tahrip ve yok edilmelerinin önünü açan, bu tarz kamusal değerlerimizin rantsal dönüşümünü hedefleyen yasal düzenlemelerden ve uygulamalardan vazgeçilmelidir.
- 15.** Çalışmayan engellilerin kamu hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaları sağlanmalıdır.
- 16.** Mekânsal planlamada bütüncül bakış açısı geliştirilmeli, sektörel yaklaşımdan vazgeçilmelidir.
- 17.** Bütünleşik bir konut politikası geliştirilmelidir. Konut, anayasal olarak “barınma hakkı” olarak ele alınmalı, dar ve orta gelirliilerin nitelikli konut edinmelerine olanak sağlayacak politikalar devletin temel politikalarından birisi olmalıdır.
- 18.** İmar konularında uzmanlaşmış bir yargı sistemi geliştirilmelidir.

19. Kentsel mekân kullanım standartlarını doğrudan etkileyen, yoksulluk, göç ve nüfus yığılması sorunlarının çözümü için acil olarak "istihdam odaklı yerel kalkınma modelleri" geliştirilmelidir.

20. Bölgesel planlama birimleri oluşturularak bölgesel planlamalar yapılmalı, kent planlama birimleri oluşturularak kentsel gelişme alanlarına yönelik kamulaştırma ana planı hazırlanması yoluyla hangi sınıf toprakların imara açılacağı veya kamulaştırılacağı belirlenmelidir.

21. Mevzii imar uygulamaları kaldırılmalıdır. İmar afları yasaklanmalıdır. Kente karşı suç tanımı geliştirilerek yasal toplumsal yaptırımlara işlerlik kazandırılmalıdır.

22. Kent gelişimine göre belirlenen hedefler doğrultusunda imar durumu gözden geçirilmeli ve buna göre toplu taşımacılığa önem veren ulaşım sistemleri planlanmalıdır.

L-) ÇEVRE

1. Ülkemizde her şeye rağmen kalkınma anlayışı ile özellikle son 20 yılda kontrolsüz gelişen kentleşme, sanayi, tarım, üretim politikaları ve uygulamaları ile mevcut ve kısıtlı olan doğal varlıklarımız kalite, miktar ve sürdürülebilir denge sürecinde çok ciddi kayıplar yaşamıştır.

2. Ülkemizin yönetim politikaları sürecinde ekonomiyi ekolojiye kurban etmeyen, doğal varlıklara saygılı, ekonomik ve sosyal kalkınma sürecinde yaşam alanlarımızı ve doğal varlıklarımızın sürdürülebilirliğinin temel hedef olarak belirlendiği bir çevre politikası zorunlu hale gelmiştir.

3. 30 yıllık geçmişi bulunan Çevre Mevzuatı ve İlgili Yönetmeliklerine rağmen Uygulamada yaşananlar bugün toprağımızı, havamızı, suyumuzun daha kirli olmasını engelleyememiştir. İdari Yapısı ile sürekli değişikliğe uğrayan ve etkinliği azaltılan Çevreden sorumlu Bakanlık işleyişi bunun en temel sebeplerindedir. Öncelikli olarak idari yapısı güçlü, ilgili uzman personeli ve denetim yetkisi ile güçlendirilmiş, planlama, uygulama ve denetim süreçlerinde etkin görev alacak tek başına bir Çevre Bakanlığı yapılanması gerekmektedir.

4. Anayasamız ile güvence altına alınmış olan "Sağlıklı Çevrede Yaşama Hakkının" gereği olarak; ekonomik, sosyal, kentsel, doğal varlıklar, üretim ile ilgili tüm planlama süreçlerinde "Çevre Hakkının" korunması, vazgeçilmezliği esas olmalıdır. Bundan hareketle tüm planlama çalışmalarında çevre boyutu ilgili meslek disiplini olan çevre mühendisleri tarafından değerlendirilmeli, uygulama ve denetimde bilimsel, teknik, akademik, meslek odaları ve ilgili tüm bileşenlerin de içerisinde bulunduğu aktif katılım sağlanmalıdır.

5. Ülkemizin tarım, gıda, hayvancılık politika ve uygulamalarında çevresel süreçlerin de doğru ve etkili biçimde değerlendirildiği ve uygulandığı bütüncül planlamalar gerçekleştirilmelidir.

6. Ülkemizde doğal özelliği korunması gereken alanlara ilişkin yapılan mevzuat değişiklikleri; özel planlama gibi tanımlarla sit alanları, orman alanları, meralar, tarım alanları, zeytinlikler vb. birçok alanın korunmasından çok ranta açılmasına yönelik düzenlemelerdir. Kısıtlı bulunan doğal varlıklarımızın mevcudiyetinin ve kalitesinin kamu yararı doğrultusunda ve temel anlamı ile sürdürülebilirliğinin sağlanması doğrultusunda mevzuat düzenlemeleri ve planlama çalışmaları yapılmalıdır.

7. Doğal varlıklarımızın ve alanlarımızın yönetilmesi sürecinde oluşturulan mevzuatlar, İlgili Bakanlıklar ve Kamu İdareleri arasındaki yetki karmaşaları, Maden Kanunu, Kentsel Dönüşüm ile ilgili Mevzuatlar kapsamında uygulanan “mevzuatlar üstü uygulamalar” büyük tahribatlara yol açmış, açacaktır. Bu konudaki uygulamalara son verilmeli, mevzuat ve yetki bütünlüğü sağlanmalıdır.

8. Planlama ve uygulama sürecinde Çevre Bakanlığı tarafından uygun görülmeyen, yöre halkı, meslek odaları, bilimsel ve teknik kuruluşlar tarafından uygun görülmeyen projeler hiçbir gerekçe ile hayata geçirilmemelidir.

9. Çevre Mevzuatı kapsamında mevzuatın yürütülmesine yönelik etkin denetim sağlanmalı. Çevre Bakanlığının izleme ve Denetim süreçleri, personeli, yetkinliği geliştirilmeli ve yaptırım gücü arttırılmalıdır.

10. Çevrenin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla taşıyan çevre mevzuatında; rant odaklı anlayış ve ekonomik kalkınma üstünlüğü kavramları ile mevzuatların uygulanabilirliğini rant lehine rafta kalmasını sağlayan, çevre mühendisliği meslek disiplinini çevre görevlisi gibi kavramlara indirgeyerek, mesleki uzmanlık ve saygınlığı bir kenara bırakan, dolayısı ile mevzuat olarak var olan ama uygulanmayan çevre politikalarına sahip yönetim anlayışı ve sonucunda çevre ve canlı yaşamı için büyük risk oluşturan uygulamalardan derhal vazgeçilmelidir.

11. Su, toprak, doğal varlıklarımızın korunması ve kullanılması sürecinde bütüncül planlamalar gerçekleştirilmeli ve uygulanması sağlanmalıdır.

12. Ülkemiz enerji politikalarında yenilenebilir enerji uygulamalarına yönelik hedefler arttırılmalı. Çevresel sorunlarına çözüm bulunamayan, dışa bağımlı nükleer santral macerasından kesinlikle vazgeçilmelidir.

13. Enerji politikaları sürecinde enerjinin etkin kullanımı, mevcut kaynakların değerlendirilmesi, ihtiyaç doğrultusunda yeni yatırımların doğru planlamalarla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

14. Yenilenebilir enerji uygulamalarında özellikle RES örneğinde son yıllarda yaşanan plansız yapılan uygulamalarda görüldüğü üzere; bölgesel, kapasite değerlendirmeleri ve alan planlamaları doğrultusunda Yenilenebilir Enerji Teknolojileri, doğru yer seçimleri yapılarak uygulanmalıdır.

15. Ülkemizde kentlerimizde ortaya çıkan nükleer atıklar, tehlikeli atıklar, Gaziemir, Karadeniz Sahilleri, Aliağa örnekleri unutulmamalı. Ülkemizin atık çöplüğüne dönüştürülmesine izin verilmemeli, bu konuda sorumlu ve ihmali olanlar en ağır şekilde cezalandırılmalıdır.

16. Kentlerimizin, yerleşim alanlarımızın öncelikli çevresel altyapı ihtiyaçlarının tamamlanması gerekmektedir. İçme suyu ve kanalizasyon altyapı tesisleri, arıtma tesisleri, katı atık tesisleri gibi zorunlu çevresel altyapılar ile ilgili olarak merkezi ve yerel idareler, üniversiteler, meslek odaları ve diğer bileşenler katılımı ile acil sürecin tamamlanması sağlanmalıdır.

17. Yapılan mevzuat değişiklikleri ile işlevselliği yitirilen ÇED sürecinin etkinliğinin arttırılması bu sürecin doğru yönetilmesi ve bölgesel planlama ve değerlendirme süreci ile birlikte Stratejik ÇED kavramının uygulanması gerekmektedir.

18. Maden Kanunu mevzuatında yapılan düzenlemeler ile tarım alanları, zeytin alanları,

mera, orman alanları kontrolsüz şekilde tahrip edilmektedir. İlgili mevzuat düzenlemeleri hemen yapılmalı ve madencilik projeleri bütüncül bir planlama ile ihtiyaç, mevcut kaynaklar ve kamu yararı doğrultusunda gerçekleştirilmelidir

19. Üst Ölçekli Çevre Düzeni Planları dahil tüm planlama çalışmalarında kentsel, endüstriyel, maden sektörü ile ilgili planlama ve uygulamalarda bölgelerde planlama süreçleri yürütülmeli, çevresel taşıma kapasitesi göz önünde bulundurulmalıdır. Çevresel kirlilik kapasitesini doldurmuş bölgelerde (Aliağa Bölgesi) kirlетici vasfı yüksek tesislerin kurulmasına izin verilmemelidir. Bu kapsamda mevcut bölgenin çevresel yükünü iyileştirmeye yönelik önlemler alınmalı ve çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

20. Aliağa Bölgesinde mevcut durum iyileştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Bu kapsamda bölgede kirlilik düzeyini daha da arttıracak termik santral, mevcut tesislerin kapasite artırımı vb. yatırımlara kesinlikle izin verilmemelidir.

21. Bölgemizde mevcut kaynaklarımız açısından çevresel kirlilik riski yaratacak olan altın, nikel madenciliği (Efemçukuru, Turgutlu Çaldağ, Bergama Madencilik Projeleri vb.) süreçlere izin verilmemelidir. Verimli tarım alanlarının, su kaynaklarının kirlетici vasfı yüksek olan ve olası olumsuz etkilerinin geri dönülemeyecek tahribatlar oluşturacağı faaliyetler için uzun vadeli kamu yararı göz önünde bulundurulmalı ve Çevre Hakkı esas alınmalıdır.

22. Sonuç olarak; çevre tüm canlılar için vazgeçilmezdir. Yaşamın devamlığı sürecinde artan nüfus, sanayi, kent baskısını doğru yönetebilecek, planlama, uygulama ve etkin denetim mekanizmasını gerçekleştirecek bir yönetim anlayışı gerekmektedir. Ekonomik, kentsel gelişme ve büyümenin sosyal donatıları ile birlikte bir bütün olduğu ve ekolojik yaşam ve çevre temelinde bu süreçler gerçekleştirilmeden var olmanın mümkün olmadığı unutulmalıdır. Ekoloji ekonomiye kurban edilmemelidir.

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU